

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (sjunde avdelningen)

den 11 september 2014*

”Begäran om förhandsavgörande — Direktiv 2000/31/EG — Tillämpningsområde — Förtal”

I mål C-291/13,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Eparchiako Dikastirio Lefkosias (Cypern) genom beslut av den 27 mars 2013, som inkom till domstolen den 27 maj 2013, i målet

Sotiris Papasavvas

mot

O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd,

Takis Kounnafi,

Giorgios Sertis,

meddelar

DOMSTOLEN (sjunde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.L. da Cruz Vilaça, samt domarna J.-C. Bonichot (referent) och A. Arabadjiev,

generaladvokat: N. Jääskinen,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Sotiris Papasavvas, genom C. Christaki, dikigoros,
- O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd, genom L. Paschalidis, dikigoros,
- Cyperns regering, genom K. Lykourgos, i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom H. Tserepa-Lacombe och F. Wilman, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: grekiska.

efter det skriftliga förfarandet,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (EGT L 178, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan å ena sidan Sotiris Papasavvas och å andra sidan O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd, Takis Kounnafi och Giorgios Sertis. Målet rör en skadeståndstalan som väckts av Sotiris Papasavvas i anledning av den skada han uppger sig ha lidit på grund av förtal.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Skäl 17 i direktiv 2000/31 har följande lydelse:

”Definitionen av informationssamhällets tjänster finns redan i gemenskapslagstiftningen ... Definitionen omfattar alla tjänster som normalt utförs mot ersättning, på distans, med hjälp av utrustning för elektronisk behandling (inbegripet digital signalkomprimering) och lagring av information ...”

- 4 I skäl 18 i direktiv 2000/31 anges följande:

”... Informationssamhällets tjänster ... gäller även tjänster, i den mån de utgör näringsverksamhet, som inte betalas av de som mottar dem, exempelvis tillhandahållande av information eller kommersiella meddelanden online eller tillhandahållande av sökmöjligheter samt åtkomst till och hämtning av data. Informationssamhällets tjänster omfattar också tjänster som avser vidarebefordran av information via kommunikationsnät, genom att tillhandahålla tillgång till kommunikationsnät eller genom att fungera som värdtjänst för information från tjänstemottagaren. ...”

- 5 I skäl 22 i direktiv 2000/31 anges följande:

”Tillsyn över informationssamhällets tjänster bör ske vid verksamhetens källa för att se till att allmänintressets syften verkligen skyddas. ... För att friheten att tillhandahålla tjänster och rättssäkerheten för leverantörer och mottagare av tjänster verkligen skall tryggas bör informationssamhällets tjänster i princip vara underkastade rätten i den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad.”

- 6 I skäl 42 i direktiv 2000/31 anges följande:

”De undantag från ansvar som fastställs enligt detta direktiv omfattar endast fall när tjänsteleverantörens verksamhet är begränsad till den tekniska processen att driva och erbjuda tillgång till ett kommunikationsnät där information som görs tillgänglig av tredje part vidarebefordras eller

tillfälligt lagras, i uteslutande syfte att göra överföringen effektivare. Verksamheten är av rent teknisk, automatisk och passiv natur, vilket innebär att tjänsteleverantören varken har kännedom om eller kontroll över vidarebefordrad eller lagrad information.”

7 I skäl 43 i direktiv 2000/31 anges följande:

”En tjänsteleverantör kan utnyttja undantagen för enbart vidarebefordran och för cachning när han på intet sätt befattar sig med den vidarebefordrade informationen. Detta kräver bland annat att han inte ändrar den information han vidarebefordrar. Detta krav omfattar inte manipulationer av teknisk natur under vidarebefordran, eftersom dessa inte ändrar den vidarebefordrade informationens integritet.”

8 I artikel 2 i direktiv 2000/31 föreskrivs följande:

”I detta direktiv avses med

a) *informationssamhällets tjänster*: tjänster i den mening som avses i artikel 1.2 i [Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter (EGT L 204, s. 37)] i dess lydelse enligt [Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG av den 20 juli 1998 (EGT L 217, s. 18) (nedan kallat direktiv 98/34)],

b) *tjänsteleverantör*: varje fysisk eller juridisk person som tillhandahåller någon av informationssamhällets tjänster,

c) *etablerad tjänsteleverantör*: en tjänsteleverantör som utövar närings-verksamhet med hjälp av ett fast driftställe under obestämd tid. Förekomsten och användningen av teknisk utrustning och teknik för att tillhandahålla tjänsten innebär inte i sig att tjänsteleverantören är etablerad,

...

h) *det samordnade området*: de krav som har fastställts i medlemsstaternas rättssystem och som är tillämpliga på tjänsteleverantörer av informationssamhällets tjänster eller på informationssamhällets tjänster, oberoende av om de är av allmän natur eller särskilt utformade för dem.

i) Det samordnade området gäller de krav som tjänsteleverantören måste uppfylla när det gäller

...

— utövande av verksamhet som gäller någon av informationssamhällets tjänster, såsom krav i fråga om tjänsteleverantörens beteende, kvaliteten på eller innehållet i tjänster, inbegripet sådana krav som är tillämpliga på reklam och avtal, eller krav som gäller tjänsteleverantörens ansvar.

...”

9 I artikel 3 i direktiv 2000/31, med rubriken ”Den inre marknaden”, föreskrivs följande:

”1. Varje medlemsstat skall se till att de av informationssamhällets tjänster som en på dess territorium etablerad tjänsteleverantör tillhandahåller överensstämmer med de nationella bestämmelser som är tillämpliga i denna medlemsstat och som omfattas av det samordnade området.

2. Medlemsstaterna får inte av skäl som omfattas av det samordnade området begränsa den fria rörligheten för de av informationssamhällets tjänster som har ursprung i en annan medlemsstat.

3. Punkterna 1 och 2 är inte tillämpliga på de områden som anges i bilagan.

4. Medlemsstaterna får vidta åtgärder för undantag från punkt 2 när det gäller någon av informationssamhällets tjänster om följande villkor uppfylls:

a) Åtgärderna skall

i) vara nödvändiga av någon av följande anledningar:

— den allmänna ordningen, ...

...

— skydd av konsumenter, ...

ii) vidtas med avseende på någon av informationssamhällets tjänster som är till förfång för de mål som avses i punkt i eller utgör en allvarlig risk för att dessa mål inte uppnås,

iii) vara proportionerliga i förhållande till dessa mål.

...”

10 Artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 ingår i avsnitt 4, som har rubriken ”Tjänstelevererande mellanhäänders ansvar”.

11 I artikel 12 i direktiv 2000/31, med rubriken ”Enbart vidarefordran (‘mere conduit’)", föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall se till att en tjänsteleverantör som levererar en informationssamhällets tjänst bestående av överföring i ett kommunikationsnät av information som lämnats av tjänstemottagaren, eller tillhandahållande av tillgång till ett kommunikationsnät, inte skall vara ansvarig för den överförda informationen under förutsättning att tjänsteleverantören

a) inte initierat överföringen,

b) inte valt ut mottagaren av den överförda informationen,

och

c) inte valt ut eller ändrat den information som överförts.

2. Överföringen och tillhandahållande av sådan tillgång som avses i punkt 1 omfattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av den vidarebefordrade informationen, i den mån lagringen enbart görs för att utföra överföringen i kommunikationsnätet och under förutsättning att informationen inte lagras längre än vad som rimligtvis krävs för överföringen.

3. Denna artikel skall inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med medlemsstaternas rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.”

12 I artikel 13 i direktiv 2000/31, med rubriken ”Cachning”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna skall se till att en tjänsteleverantör som levererar en informationssamhällets tjänst bestående av överföring av information som tillhandahållits av tjänstemottagaren på ett kommunikationsnät inte skall vara ansvarig för den automatiska, mellanliggande och tillfälliga lagring av informationen som ägt rum enbart för att effektivisera vidare överföring av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran, under förutsättning att

- a) tjänsteleverantören inte ändrar informationen,
- b) tjänsteleverantören uppfyller villkoren för tillgång till informationen,
- c) tjänsteleverantören följer regler för uppdatering av informationen, vilka fastställts på ett sätt som är allmänt vedertaget och använt inom branschen,
- d) tjänsteleverantören inte ingriper i den lagliga användningen av den teknik som är allmänt vedertagen och som används inom branschen för att få fram data om hur informationen används, och
- e) tjänsteleverantören handlar utan dröjsmål för att avlägsna den information han har lagrat eller göra den oåtkomlig så snart han fått kännedom om att den information som ursprungligen överfördes har avlägsnats från nätet eller gjorts oåtkomlig, eller att en domstol eller administrativ myndighet har bestämt att den skall avlägsnas eller göras oåtkomlig.

2. Denna artikel skall inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med medlemsstaternas rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse.”

13 Artikel 14 i direktiv 2000/31, med rubriken ”Värdtjänster”, har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall se till att en tjänsteleverantör som levererar någon av informationssamhällets tjänster bestående av lagring av information som tillhandahållits av tjänstemottagaren inte skall vara ansvarig för information som lagrats på begäran av en tjänstemottagare av tjänsten, under förutsättning att

- a) tjänsteleverantören inte hade kännedom om förekomsten av olaglig verksamhet eller olaglig information och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort förekomsten av den olagliga verksamheten eller den olagliga informationen uppenbar, eller
- b) tjänsteleverantören så snart han fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna informationen eller göra den oåtkomlig.

2. Punkt 1 är inte tillämplig om tjänstemottagaren handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende.

3. Denna artikel skall inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med medlemsstaternas rättssystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar en överträdelse, inte heller skall den påverka medlemsstaternas möjlighet att inrätta förfaranden för att avlägsna information eller göra den oåtkomlig.”

- 14 Artikel 18 i direktiv 2000/31 har rubriken ”Talan inför domstol”. I punkt 1 i denna artikel föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall se till att de möjligheter att föra talan inför domstol som är tillgängliga enligt nationell lagstiftning om informationssamhällets tjänster gör det möjligt att snabbt vidta åtgärder, även interimistiska sådana, i syfte att avbryta den påstådda överträdelsen och hindra ytterligare skada av berörda intressen.”

- 15 I artikel 1 i direktiv 98/34 föreskrivs följande:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

...

- 2) *tjänst*: alla informationssamhällets tjänster, det vill säga tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

I denna definition avses med

- *på distans*: tjänster som tillhandahålls utan att parterna är närvarande samtidigt,
- *på elektronisk väg*: en ... tjänst som sänds vid utgångspunkten och tas emot vid slutpunkten med hjälp av utrustning för elektronisk behandling (inbegripet digital signalkomprimering) och lagring av uppgifter, och som i sin helhet sänds, befordras och tas emot genom tråd, radio, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel,
- *på individuell begäran av en tjänstemottagare*: en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran.

En vägledande förteckning över tjänster som inte avses med denna definition finns i bilaga V.

...”

Cypriotisk rätt

- 16 Skadestånd utanför avtalsförhållanden för förtal regleras i Cypern i artiklarna 17–25 i kapitel 148 i lagen om skadestånd utanför avtalsförhållanden.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 17 Med hänvisning till handlingar som hävdades utgöra förtal väckte Sotiris Papasavvas den 11 november 2010 skadeståndstalan vid Eparchiako Dikastirio Lefkosias mot tidningsbolaget O Fileleftheros Dimosia Etaireia Ltd, samt Takis Kounnafi, chefredaktör och journalist på tidningen O Fileleftheros, och Giorgios Sertis, journalist på samma tidning.
- 18 Sotiris Papasavvas har yrkat ersättning för skador som orsakats av artiklar som publicerats i den rikstäckande dagstidningen O Fileleftheros den 7 november 2010, liksom online på webbplatserna <http://www.philenews.com> och www.phileleftheros.com. Han har också ansökt om att den nationella domstolen ska förordna om interimistiska åtgärder för att förbjuda publiceringen av de omtvistade artiklarna.

- 19 Eparchiako Dikastirio Lefkosias anser att lösningen av den tvist den har att pröva delvis beror på tolkningen av direktiv 2000/31.
- 20 Mot denna bakgrund beslutade Eparchiako Dikastirio Lefkosias att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till domstolen:
- ”1) Med beaktande av att medlemsstaternas lagstiftning avseende förtal påverkar möjligheten att tillhandahålla information på elektronisk väg, både på nationell nivå och inom Europeiska unionen, ska sådan lagstiftning kunna anses utgöra ett hinder för tillhandahållandet av informationstjänster när det gäller genomförandet av direktiv [2000/31]?
  - 2) För det fall fråga 1 besvaras jakande, ska bestämmelserna i artiklarna 12–14 i direktiv [2000/31], avseende ansvar, tillämpas i civilrättsliga tvister mellan enskilda, däribland tvister angående civilrättsligt ansvar för förtal, eller gäller bestämmelserna endast civilrättsligt ansvar för kommersiella eller avtalsrättsliga transaktioner/avtal med konsumenter?
  - 3) Med hänsyn till det mål som eftersträvas med artiklarna 12–14 i direktiv [2000/31], när det gäller ansvaret för leverantörer av informations-samhällets tjänster, och mot bakgrund av att det i ett flertal medlemsstater krävs att talan har väckts för att det ska kunna förordnas om interimistiskt förbud som gäller fram till dess att målet slutligt avgörs, inför nämnda artiklar individuella rättigheter som kan åberopas vid bestridande av en civilrättslig talan avseende förtal, eller utgör de ett rättsligt hinder för väckande av en sådan talan?
  - 4) Omfattar begreppen ’informationssamhällets tjänster’ och ’tjänsteleverantör’ i den mening som avses i artikel 2 i direktiv [2000/31] och artikel 1.2 i direktiv [98/34] informationstjänster online som inte betalas direkt av mottagaren av tjänsten, utan indirekt genom kommersiell reklam som visas på webbplatsen?
  - 5) Med beaktande av definitionen av begreppet tjänsteleverantör som tillhandahåller informationssamhällets tjänster i artikel 2 i direktiv [2000/31] och artikel 1.2 i direktiv [98/34] i vilken utsträckning anses det utgöra ’enbart vidarebefordran’ eller ’cachning’ eller ’värdtjänster’ i den mening som avses i artiklarna 12–14 i direktiv [2000/31] när
    - a) en tidning som har en webbplats som är tillgänglig utan kostnad och på vilken publiceras den elektroniska versionen, i PDF-format eller annat liknande elektroniskt format, av den tryckta tidningen med alla artiklar och all reklam som den tryckta tidningen innehåller,
    - b) en tidning som är fritt tillgänglig online och vars tillhandahållare får intäkter tack vare den reklam som visas på webbplatsen, varvid den information som publiceras i tidningen online härrör från tidningens personal eller från oberoende journalister, eller
    - c) en avgiftsbelagd webbplats som tillhandahåller en av de tjänster som nämnts i a) eller b).”

Upptagande till sakprövning

- 21 Sotiris Papasavvas har framställt en invändning om rättegångshinder avseende begäran om förhandsavgörande.
- 22 Han har bland annat anfört att den nationella domstolen framförde sin begäran ”för tidigt” eftersom svarandena i det nationella målet ännu inte inkommit med någon svarsinlaga och sakförhållandena ännu ej fastställts. Den nationella domstolen hade därmed inte full kännedom om de rättsliga frågor som föranleds av det mål den har att pröva och de hänskjutna frågorna är således hypotetiska.

- 23 Vidare anser Sotiris Papasavvas att det inte finns någon koppling mellan direktiv 2000/31 och det nationella målet. Direktivet gäller nämligen endast tjänsteleverantörer och inte tjänstemottagare. Svaren på de frågor som den nationella domstolen har ställt är således inte nödvändiga för att avgöra nämnda mål.
- 24 Den beskrivning av målets faktiska och rättsliga bakgrund som ges i beslutet om hänskjutande förefaller dock tillräcklig för att domstolen ska kunna uttala sig och den fjärde frågan syftar just till att få reda på huruvida omständigheterna i det nationella målet omfattas av direktiv 2000/31.
- 25 Av detta följer att begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning.

Prövning av tolkningsfrågorna

Den fjärde frågan

- 26 Den nationella domstolen har ställt den fjärde frågan, som ska prövas först, för att få klarhet i huruvida artikel 2 a i direktiv 2000/31 ska tolkas så, att begreppet informationssamhällets tjänster i den mening som avses i denna bestämmelse omfattar tjänster som tillhandahåller information online för vilka tillhandahållaren inte betalas av mottagaren av tjänsten, utan genom inkomster via reklam som visas på en webbplats.
- 27 Det kan härvidlag konstateras att artikel 2 a i direktiv 2000/31 definierar begreppet informationssamhällets tjänster genom att hänvisa till artikel 1.2 i direktiv 98/34, enligt vilken detta innebär alla tjänster ”som vanligtvis utförs mot ersättning” på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.
- 28 Vad gäller huruvida denna ersättning nödvändigtvis måste utges av tjänstemottagaren själv konstaterar domstolen att ett sådant krav är uttryckligen uteslutet enligt skäl 18 i direktiv 2000/31, vilket ska beaktas vid tolkningen av artikel 2 a. I detta skäl anges att informationssamhällets tjänster även gäller tjänster, i den mån de utgör näringsverksamhet, ”som inte betalas av de som mottar dem, exempelvis tillhandahållande av information eller kommersiella meddelanden online”.
- 29 Denna tolkning motsvarar tolkningen av begreppet tjänster i den mening som avses i artikel 57 FEUF, vilken inte heller kräver att tjänsten betalas av dem som åtnjuter dem (se, bland annat, dom Bond van Adverteerders m.fl., 352/85, EU:C:1988:196, punkt 16).
- 30 Mot denna bakgrund ska den fjärde tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 2 a i direktiv 2000/31 ska tolkas så, att begreppet ”informationssamhällets tjänster” i den mening som avses i denna bestämmelse omfattar tjänster för tillhandahållande av information online för vilka tjänsteleverantören inte får betalt av mottagaren av tjänsten, utan genom inkomster via reklam som visas på en webbplats.

Den första frågan

- 31 Den nationella domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida direktiv 2000/31 utgör hinder för att tillämpa civilrättslig lagstiftning om ansvar för förtal på tjänsteleverantörer som tillhandahåller informationssamhällets tjänster.

- 32 Enligt artikel 3.1 i direktiv 2000/31 ska varje medlemsstat se till att de av informationssamhällets tjänster som en på dess territorium etablerad tjänsteleverantör tillhandahåller överensstämmer med de nationella bestämmelser som är tillämpliga i denna medlemsstat och som omfattas av det samordnade området. Av artikel 2 h i direktivet framgår att detta område bland annat omfattar tjänsteleverantörens civilrättsliga ansvar.
- 33 Av detta följer att direktiv 2000/31 inte utgör hinder för att en medlemsstat antar bestämmelser om civilrättsligt ansvar för förtal som är tillämpliga på leverantörer av informationssamhällets tjänster som är etablerade i medlemsstaten.
- 34 I artikel 3.2 i direktiv 2000/31 föreskrivs däremot att medlemsstaterna inte av skäl som omfattas av det samordnade området får begränsa den fria rörligheten för de av informationssamhällets tjänster som har ursprung i en annan medlemsstat.
- 35 I förevarande fall förefaller det framgå av beslutet om hänskjutande att de tjänster som är aktuella i det nationella målet inte har ursprung i någon annan medlemsstat än Cypern, utan levereras av en tjänsteleverantör som är etablerad i Cypern. I en sådan situation är artikel 3.2 i direktivet inte tillämplig och det saknas anledning att undersöka dess eventuella verkningar.
- 36 Mot denna bakgrund, och i avsaknad av kompletterande uppgifter från den hänskjutande domstolen, ska den första frågan besvaras enligt följande. Direktiv 2000/31 utgör inte hinder för att i ett sådant mål som det nationella målet tillämpa lagstiftning om civilrättsligt ansvar för förtal.

Den femte frågan

- 37 Den nationella domstolen har ställt den femte frågan för att få klarhet i huruvida de begränsningar av det civilrättsliga ansvaret som föreskrivs i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 är tillämpliga när ett tidningsutgivningsbolag som har en webbplats på vilken publiceras den elektroniska versionen av en tidning som redigeras av tidningens personal eller oberoende journalister, och bolaget får intäkter tack vare den reklam som visas på webbplatsen. Den hänskjutande domstolen har även frågat om svaret på denna fråga är detsamma oberoende av om tillgång till webbplatsen är gratis eller avgiftsbelagd.
- 38 Artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 behandlar de situationer då den verksamhet som en tjänsteleverantör som levererar en informationsamhällets tjänst består i antingen enbart vidarefordran ("mere conduit"), en typ av lagring kallad "cachning" eller värdtjänster.
- 39 Såsom framgår av rubriken för avsnitt 4 i direktiv 2000/31 ska tjänsteleverantörens verksamhet vara begränsad till att vara en "tjänstelevererande mellanhand" för att omfattas av dessa artiklar.
- 40 Vidare framgår det av skäl 42 i direktiv 2000/31 att de undantag från ansvar som fastställs enligt detta direktiv endast omfattar fall där tjänsteleverantörens verksamhet inom ramen för informationsamhället är av rent teknisk, automatisk och passiv natur, vilket innebär att tjänsteleverantören varken har kännedom om eller kontroll över vidarebefordrad eller lagrad information (se dom Google France och Google, C-236/08–C-238/08, EU:C:2010:159, punkt 113).
- 41 Domstolen har av detta dragit slutsatsen att det för att bedöma huruvida en tjänsteleverantör kan anses ha ett begränsat ansvar enligt artikel 14 i direktiv 2000/31 ska kontrolleras om den roll som leverantören i fråga utövar är neutral och om hans verksamhet är av rent teknisk, automatisk och passiv natur, vilket innebär att han varken har kännedom om eller kontroll över de uppgifter han lagrar (se, för ett liknande resonemang, dom Google France och Google, EU:C:2010:159, punkt 114 och dom L'Oréal m.fl., C-324/09, EU:C:2011:474, punkt 113).

- 42 Domstolen har således funnit att enbart den omständigheten att söktjänsten är avgiftsbelagd, att tjänsteleverantören beslutar om hur betalningen ska gå till eller att tjänsteleverantören ger allmänna upplysningar till sina kunder inte kan innebära att tjänsteleverantören ska nekas de undantag från ansvar som fastställts i direktiv 2000/31 (se dom Google France och Google, EU:C:2010:159, punkt 116, och dom L'Oréal m.fl., EU:C:2011:474, punkt 115).
- 43 Vad som däremot är av betydelse är vilken roll tjänsteleverantören utövar vid redigeringen av det reklammeddelande som åtföljer reklamlänken eller vid bildandet och valet av sökord (se dom Google France och Google, EU:C:2010:159, punkt 118).
- 44 På motsvarande sätt gäller att om tjänsteleverantören lämnat hjälp som bland annat består i att optimera presentationen av de aktuella försäljningserbjudandena eller att göra reklam för erbjudandena ska denne inte anses ha haft en neutral ställning mellan den berörda försäljningskunden och de potentiella köparna, utan ha utövat en aktiv roll som kan ge honom kännedom om eller kontroll över uppgifter som rör dessa erbjudanden (dom L'Oréal m.fl., EU:C:2011:474, punkt 116).
- 45 När ett tidningsutgivningsbolag publicerar en elektronisk version av en tidning på sin webbplats och i princip har kännedom om de uppgifter som det publicerar och kontroll över dessa, kan bolaget således inte anses utgöra en "tjänstelevererande mellanhand" i den mening som avses i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31, oavsett om tillgång till webbplatsen är gratis eller avgiftsbelagd.
- 46 Mot denna bakgrund ska den femte frågan besvaras enligt följande. De begränsningar av det civilrättsliga ansvaret som föreskrivs i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 är inte tillämpliga när ett tidningsutgivningsbolag har en webbplats på vilken publiceras den elektroniska versionen av en tidning, och bolaget får intäkter tack vare den reklam som visas på webbplatsen, om bolaget har kännedom om de publicerade uppgifterna och har kontroll över dessa. Detta gäller oavsett om tillgång till webbplatsen är gratis eller avgiftsbelagd.

Den andra frågan

- 47 Den nationella domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida de begränsningar av det civilrättsliga ansvaret som föreskrivs i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 är tillämpliga i tvister mellan enskilda angående civilrättsligt ansvar för förtal, för att kunna tolka den nationella lagstiftningen i enlighet med direktivet.
- 48 Med hänsyn till svaret på den femte frågan, enligt vilket de tjänsteleverantörer som är aktuella i det nationella målet inte förefaller kunna betraktas som "tjänstelevererande mellanhänder" i den mening som avses i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 skulle det kunna saknas anledning att svara på denna fråga. Eftersom det inte framgår klart av beslutet om hänskjutande att de omständigheter som nämns i den femte frågan motsvarar dem i det nationella målet anser domstolen likväl att det finns anledning att besvara den andra frågan.
- 49 Domstolen konstaterar härvidlag att begreppet tjänsteleverantör i artikel 2 b i direktiv 2000/31 definieras som varje fysisk eller juridisk person som tillhandahåller någon av informationssamhällets tjänster.
- 50 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras enligt följande. De begränsningar av det civilrättsliga ansvaret som föreskrivs i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 är tillämpliga i tvister mellan enskilda angående civilrättsligt ansvar för förtal, förutsatt att de villkor som anges i nämnda artiklar är uppfyllda.

Den tredje frågan

- 51 Den nationella domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 ska tolkas så, att de medger att en tjänsteleverantör som levererar en informationssamhällets tjänst motsätter sig att det väcks talan mot denne, och som en följd därav även motsätter sig att en nationell domstol förordnar om interimistiska åtgärder. Om detta inte är fallet frågar sig den nationella domstolen om dessa artiklar skapar individuella rättigheter som tjänsteleverantören kan åberopa som försvar i ett sådant mål som det nationella.
- 52 På samma sätt som för föregående fråga skulle det kunna saknas anledning att svara på denna fråga, eftersom de tjänsteleverantörer som är aktuella i det nationella målet inte förefaller kunna betraktas som "tjänstelevererande mellanhänder" i den mening som avses i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31.
- 53 Domstolen vill emellertid påpeka för den hänskjutande domstolen att dessa artiklar inte behandlar villkoren för när talan om civilrättsligt ansvar kan väckas mot dessa tjänsteleverantörer. I avsaknad av närmare precisering i unionsrätten är det endast medlemsstaterna som har befogenhet att bestämma om dessa villkor, med förbehåll för att likvärdighetsprincipen och effektivitetsprincipen ska iakttas.
- 54 Vad gäller huruvida dessa artiklar skapar individuella rättigheter som tjänsteleverantören kan åberopa som försvar i ett civilrättsligt mål om förtal, erinrar domstolen om att när det gäller tvister mellan enskilda kan i enlighet med domstolens fasta praxis ett direktiv inte i sig medföra skyldigheter för en enskild, och det kan således inte som sådant åberopas gentemot denne (se, bland annat, dom Marshall, 152/84, EU:C:1986:84, punkt 48, och dom Faccini Dori, C-91/92, EU:C:1994:292, punkt 20). Detta utgör emellertid inte något hinder mot att eventuellt väcka ansvarstalan mot medlemsstaten för skador som orsakats av att unionsrätten åsidosatts (se, bland annat, dom Francovich m.fl., C-6/90 och C-9/90, EU:C:1991:428, punkt 35).
- 55 Efter att införlivandefristen för direktiv 2000/31 gick ut ska emellertid medlemsstaterna ha infört de ansvarsbegränsningar som anges i nämnda artiklar i sin nationella lagstiftning.
- 56 Om sådana begränsningar emellertid inte har införts i den nationella lagstiftningen är den nationella domstolen vid tillämpningen av nationell rätt skyldig att, i den utsträckning det är möjligt, tolka den nationella rätten mot bakgrund av direktivets lydelse och syfte så att det resultat som fastställs i direktivet uppnås och, därmed, agera i överensstämmelse med artikel 288 tredje stycket FEUF (se, bland annat, dom von Colson och Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, punkt 26, och dom Marleasing, C-106/89, EU:C:1990:395, punkt 8).
- 57 Mot denna bakgrund ska den tredje frågan besvaras enligt följande. Artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 ska tolkas så, att de inte innebär en möjlighet för en tjänsteleverantör som levererar en informationssamhällets tjänst att hindra att det väcks talan mot denne om civilrättsligt ansvar, och följaktligen hindra att en nationell domstol förordnar om interimistiska åtgärder. De ansvarsbegränsningar som behandlas i dessa artiklar kan åberopas av tjänsteleverantören i enlighet med de nationella bestämmelser genom vilka de införlivats, eller, i avsaknad av sådana bestämmelser, i syfte att tolkningen av den nationella rätten ska ske i överensstämmelse med direktivet. Däremot kan direktiv 2000/31 inte, inom ramen för ett sådant mål som det nationella målet, i sig själv skapa skyldigheter för en enskild och direktivet kan således inte åberopas mot en enskild.

Rättegångskostnader

- 58 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjunde avdelningen) följande:

- 1) Artikel 2 a i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden ("Direktiv om elektronisk handel") ska tolkas så, att begreppet informationssamhällets tjänster i den mening som avses i denna bestämmelse omfattar tjänster för tillhandahållande av information online för vilka tjänsteleverantören inte får betalt av mottagaren av tjänsten, utan genom inkomster via reklam som visas på en webbplats.
- 2) Direktiv 2000/31 utgör inte hinder för att i ett sådant mål som det nationella målet tillämpa lagstiftning om civilrättsligt ansvar för förtal.
- 3) De begränsningar av det civilrättsliga ansvaret som föreskrivs i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 är inte tillämpliga när ett tidnings-utgivningsbolag har en webbplats på vilken publiceras den elektroniska versionen av en tidning, och bolaget får intäkter tack vare den reklam som visas på webbplatsen, om bolaget har kännedom om de publicerade uppgifterna och har kontroll över dessa. Detta gäller oavsett om tillgång till webbplatsen är gratis eller avgiftsbelagd.
- 4) De begränsningar av det civilrättsliga ansvaret som föreskrivs i artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 är tillämpliga i tvister mellan enskilda angående civilrättsligt ansvar för förtal, förutsatt att de villkor som anges i nämnda artiklar är uppfyllda.
- 5) Artiklarna 12–14 i direktiv 2000/31 ska tolkas så, att de inte innebär en möjlighet för en tjänsteleverantör som levererar en informations-samhällets tjänst att hindra att det väcks talan mot denne om civilrättsligt ansvar, och följaktligen hindra att en nationell domstol förordnar om interimistiska åtgärder. De ansvarsbegränsningar som behandlas i dessa artiklar kan åberopas av tjänsteleverantören i enlighet med de nationella bestämmelser genom vilka de införlivats, eller, i avsaknad av sådana bestämmelser, i syfte att tolkningen av den nationella rätten ska ske i överensstämmelse med direktivet. Däremot kan direktiv 2000/31 inte, inom ramen för ett sådant mål som det nationella målet, i sig själv skapa skyldigheter för en enskild och direktivet kan således inte åberopas mot en enskild.

Underskrifter